Pokajanje i traženje oprosta

Kada čovjek, usljed nehaja, neznanja ili naviranja životinjskih nagona i strasti, počini grijeh, mora se bez oklijevanja izložiti Božijoj milosti, od Uzvišenog zamoliti oprost i vodom kajanja i traženja oprosta saprati svoje srce i dušu,[1] jer su nemar i odlaganje pokajanja dodatni grijeh i dokaz dvostrukog prkosa.

Iz časnog Kur'ana razumije se da pokajanje biva prihvaćeno pod dva uvjeta:

- Da grijeh bude počinjen u neznanju, a ne potaknut nevjerovanjem i prkosom;

- Da se čovjek odmah nakon počinjenog grijeha pokaje i što prije zamoli za oprost.

Uzvišeni o tome kaže:

إِنَّمَا التَّوْبَةُ عَلَى اللهِ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ السُّوءَ بِجَهَالَةٍ ثُمَّ يَتُوبُونَ مِن قَرِيبٍ فَأُوْلَـئِكَ يَتُوبُ اللهُ عَلَيْهِمْ وَكَانَ اللهُ عَلِيماً حَكِيماً وَلَيْسَتِ التَّوْبَةُ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ حَتَّى إِذَا حَضَرَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ إِنِّى تُبْتُ الْآنَ وَلاَ الَّذِينَ يَمُوتُونَ وَهُمْ كُفَّارٌ أُوْلَـئِكَ أَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا

Bog prima pokajanje samo od onih koji učine kakvo ružno djelo iz neznanja, a zatim se ubrzo pokaju; njima će Bog oprostiti. – A Bog sve zna i mudar je. Uzaludno je kajanje onih koji čine ružna djela, a koji, tek kad se nekom od njih smrt približi, govore: "Sada se uistinu kajem!", a i onima koji kao nevjernici umru. Njima smo bolnu patnju pripremili. (En-Nisa, 17–18)

Trgnite se, braćo i sestre, muslimani i muslimanke! Pokajte se dok nije kasno, jer vremena je uistinu malo. Pogledajte na kakav način Uzvišeni Bog razgovara sa Svojim robovima:

أَلَمْ يَأْنِ لِلَّذِينَ آمَنُوا أَن تَخْشَعَ قُلُوبُهُمْ لِذِكْرِ اللهِ وَمَا نَزَلَ مِنَ الْحَقِّ

Zar nije vrijeme da se vjernicima srca smekšaju kada se Bog i Istina koja se objavljuje (spomenu? (El-Hadid, 16

Ti što zboriš: sutra, ovo dobro znaj,
Sa svakim danom što prolazi vrijeme,
Ono loše drvo se podmlađuje,
Ovaj kopač stari i bespomoćan postaje,
Ono mlađim postaje, a ti si sve stariji,
Pohitaj i svoje vrijeme ne traći,
Pozno doba godine dođe, vrijeme sjetve nije,
Osim obraza crna i ružna djela nije,[2]
Život protraćen, trud uzaludan, put dug
Nefs trom, srce crno, duša nestrpljiva,
Kosa na glavi poput snijega od straha od smrti,
Svi dijelovi tijela drhtajem trepere kao listi,
Korijeni loše ćudi se učvrstiše,
snage za čupanje njihovo malo ostade,[3]
Crv se u korijen drveta tijela nastani,
Treba ga iščupati i na vatru staviti.
Trgni se, trgni se, o putniče, kasno je!
Sunce života prema jami se spustilo!
Trgni se, ne reci sutra, jer sutra prošlo je,
[Dok dani sjetve u potpunosti minuli nisu![4

Ishod nečinjenja pokajanja i istrajavanja u grijehu

Oni koji se ne kaju i koji odugovlače s pokajanjem odlažući ga za sutra nalaze se pred lošim krajem.

Od Imama Sadika, mir neka je s njim, prenesene su sljedeće riječi:

"Otac moj (Imam Bakir), mir neka je s njim, govorio je: 'Ništa nije štetnije za srce od grijeha; srce toliko u grijeh zapadne pa se iz njega ne izvuče sve dok ga grijeh u potpunosti ne savlada i ne izokrene."[5]

Dakle, srce koje je prema izvornoj prirodi okrenuto Bogu mijenja izgled i lice mu se okreće zemlji te na njega riječi istine i opomene nemaju uticaj. To je upravo onaj put čiji kraj će, prema kur'anskom kazivanju, biti nevjerovanje i poricanje Božijih ajeta, te ismijavanje uzvišenih nebeskih istina:

ثُمَّ كَانَ عَاقِبَةَ الَّذِينَ أَسَاؤُوا السُّوأَى أَن كَذَّبُوا بِآيَاتِ اللهِ وَكَانُوا بِهَا يَسْتَهْزِؤُونَ

Zatim su oni koji su zlo činili najgore skončali: tako da su Božije ajete poricali i ismijavali ih. (Er-Rum, 10)

Od Imama Sadika, mir neka je s njim, također se prenosi da je rekao:

"Uzvišeni Bog kaže: 'Kada rob Moj strast svoju pokoravanju Meni pretpostavi, najmanje što mu učinim jeste da mu uskratim uživanje u šaputanju sa Mnom."[6]

U drugoj predaji zabilježeno je da je Imam Sadik, mir neka je s njim, rekao:

"Uistinu, čovjek grijeh počini, pa mu noćni namaz bude uskraćen; a ružno djelo zaista zasijeca počinitelja svoga brže negoli nož meso."[7]

Ne daj Bože da čovjek dođe u stanje da mu srce i uši budu nehajem zapečaćeni, oči zastorima tmine i zablude prekrivene, te da bude od onih na koje se odnosi časni kur'anski ajet:

خَتَمَ اللهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ وَعَلَى سَمْعِهِمْ وَعَلَى أَبْصَارِهِمْ غِشَاوَةٌ وَلَهُمْ عَذَابٌ عظِيمٌ

Bog je zapečatio srca njihova i uši njihove, a pred očima njihovim je koprena... (El-Bekare, 7)

Sada, kada su rasvijetljene šteta i opasnost grijeha sa stanovišta Kur'ana i vjerskih predvodnika, mir neka je s njima, nije umjesno da mudar čovjek ne pohita u odstranjivanje loših posljedica grijeha iz svoga srca, budući da je neodlučnost u tome djelo maloumnika, jer je

grijeh ubojiti otrov od kojeg – ako ne učinimo ništa na otklanjanju njegova djelovanja – nema spasa.

Zar smrt ne dolazi bez najave i ne zadesi čovjeka iznenada, ne dajući mu čak ni vremena da udahne? U Kur'anu je rečeno:

فَلَا يَسْتَطِيعُونَ تَوْصِيَةً وَلَا إِلَى أَهْلِهِمْ يَرْجِعُونَ

Pa neće moći ni oporuke ostaviti, niti se čeljadi svojoj vratiti (Ja-Sin, 50)

Isto tako je rečeno Božijem Poslaniku, s.a.v.a.:

وَأَنذِرْهُمْ يَوْمَ الْحَسْرَةِ إِذْ قُضِيَ الْأَمْرُ وَهُمْ فِي غَفْلَةٍ

I opomeni ih na Dan žalosti kada sve bude gotovo, a oni nemarni... (Merjem, 39)

Tada čovjek kaže:

يَا لَيْتَنَا نُرَدُّ وَلاَ نُكَذِّبَ بِآيَاتِ رَبِّنَا وَنَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ

Eh, da nam je da vraćeni budemo, pa da dokaze Gospodara našeg ne poričemo i da vjernici... budemo! (El-En'am, 28)

Ali, šta vrijedi kada kajanje neće biti ni od kakve koristi i kada ta želja neće biti ispunjena.

Ova dva dana što ti života ostaše brzo,
Momački provedi putem darežljivosti,
Onoliko sjemenki kol'ko ti osta zasij,
Kako bi na kraju vidio im lišće i plodove,
Dok biserna ova svjetiljka utrnula se nije,
[Deder, daj joj fitilj i ulja, što prije![8

Ne daj Bože da jednoga dana budemo morali reći:

...وَ قَدْ أَفْنَيْتُ بِالتَّسْوِيفِ وَ الْآمَالِ عُمُرِي...

"Život svoj u odgađanju i nadama protraćih!"[9]

Prema tome, nikada ne zaboravljajte traženje oprosta jer ono glača srce, i u svakom trenu sjećajte se Boga traženjem oprosta, kako u stanju obavljanja namaza tako i u onome što slijedi. Čak i prilikom odlaska na počinak u san ulazite s istigfarom, jer postoji mogućnost da se iz sna

ne probudite. U životopisu posljednjeg Božijeg Poslanika, s.a.v.a., navedeno je da je svakoga dana po sedamdeset puta od Boga tražio oprost, a u nekim predajama je zabilježeno da je prilikom svakog sjedenja po dvadeset i pet puta izgovarao "estagfirullah"[10], jer je traženje oprosta blagotvorni lijek za grješnike, kako je rečeno u jednoj predaji:

"Za svaku bolest postoji lijek, a lijek za grijehe je traženje oprosta."[11]

Treba znati da je ponoć najbolje vrijeme za traženje oprosta i pokajanje. To je doba kada su sva vrata zatvorena i kada su sve oči u san utonule, ali su vrata Božije milosti pred robovima Njegovim širom otvorena. Uzvišeni Gospodar u opisu vjernika kaže:

الصَّابِرِينَ وَالصَّادِقِينَ وَالْقَانِتِينَ وَالْمُنفِقِينَ وَالْمُسْتَغْفِرِينَ بِالْأَسْحَارِ

Oni strpljivi, i istinoljubivi, i Bogu pokorni, i oni što milostinju udjeljuju, i oni što u posljednjim časovima noći oprost traže. (Ali 'Imran, 17)

Na drugom mjestu kaže:

كَانُوا قَلِيلًا مِّنَ اللَّيْلِ مَا يَهْجَعُونَ ۝ وَبِالْأَسْحَارِ هُمْ يَسْتَغْفِرُونَ

Noću su malo spavali i u praskozorje oprost tražili... (Ez-Zarijat, 17–18)

Božiji Poslanik, s.a.v.a., je rekao:

"Niti jedna kap Bogu nije draža od kapi suze koja je kanula iz straha od Njega ili kapi krvi koja je kanula na Njegovom putu, i nema niti jednog roba koji iz straha od Boga bude plakao, a da ga Uzvišeni Bog napitkom milosti Svoje neće napojiti i njegov plač preinačiti u smijeh i radost u Džennetu, a onima oko njega Bog će se smilovati makar ih bilo dvadeset hiljada. I niti jedno oko neće iz straha od Boga zasuziti, a da Bog tijelo njegovog vlasnika vatri neće zabraniti. A ako suza iz oka potekne i niz obraze se slije, vlasnik njen nikada neće biti pogođen siromaštvom i poniženjem. I ako u cijelom ummetu jedan Božiji rob zaplače, Uzvišeni Bog će cijeli taj ummet zbog plača njegova spasiti."[12]

Ukratko, treba znati da sve ima svoju mjeru, osim plača iz straha od Boga, jer je Imam Sadik, mir neka je s njim, rekao:

"Na Sudnjem danu će sve oči uplakane biti, osim triju: očiju koje su se spuštale pred zabranjenim, očiju koje su iz poslušnosti prema Bogu budne bile i očiju koje su u tamnoj noći iz straha od Boga plakale."[13]

I kada god u ovome ne budete uspješni, sjetite se sljedećeg dijela Ebu Hamzine dove i šapućite s Bogom:

"Gospodaru moj! Kada god rekoh da sam se pripremio i radi namaza pred Tobom ustao i evo s

Tobom šapućem, Ti bi drijemež na me spustio kada bih klanjao i oduzeo bi mi šaputanje s Tobom kada bih ja šaputati počeo. Šta mi je, kada god rekoh sebi: Evo duša mi se pročistila te se položajima pokajnika vlastitim položajem približih, nedaća me neka zadesi pred kojom mi noge klonuše i ispriječi se između mene i služenja Tebi? Gospodaru moj! Možda si me Ti s vrata Svojih otjerao i od služenja Tebi udaljio, ili si možda uvidio da olahko uzimam pravo Tvoje pa si me otjerao. Ili si možda vidio da se od Tebe okrećem pa si me zamrzio, ili si me lažljivcem našao pa si me odbacio. Ili si možda vidio da sam nezahvalan na blagodatima Tvojim pa si mi uskratio, ili me, možda, među učenima nisi našao pa si me napustio. Ili možda si me među nehajnima vidio pa si učinio da izgubim nadu u Tvoju milost, ili si vidio da sam se s besposličarima zbližio pa si me njima prepustio. Ili možda nisi želio čuti moju dovu pa si me udaljio, ili si me zbog prijestupa i grijeha moga kaznio, ili si mi, možda, za moju bestidnost pred Tobom naknadu dao...“[14]

Ukratko, šaputanjem ovih dova mogu se spoznati unutarnje boli, bolesti srca, uzroci i razlozi udaljenosti od Boga te potom razmisliti o liječenju i poboljšati svoje stanje. Neka nam Bog podari uspjeha u zadobijanju Njegovog zadovoljstva!

---

[1] Za više podataka pogledati diskusiju Kafare-je gejbat.

[2] Mesnevija, II, str. 258–259.

[3] Isto, str. 142.

[4] Isto, str. 259–260.

[5] Usuli Kafi, sv. 2, str. 268.

[6] Džami‘u-l-se‘adat, sv. 3, str. 48.

[7] Usuli Kafi, sv. 2, str. 272.

[8]Mesnevija, sv. 2, str. 259.

[9]Dova Ebu Hamze Somalija.

[10] Džami‘u ehadisi-l-ši‘a, sv. 14, str. 363.

[11]Usuli Kafi, sv. 2, str. 439.

[12]Hadž MirzaDžavadMaliki: Resaleje Likaullah, str. 147.

[13]Usuli Kafi, sv. 2, str. 482, bab al-buka, hadis 4.

[14] Dova Ebu Hamze Somalija. Hazreti Imam Sedždžad, mir neka je na njega, u ovoj dovi, jezikom dove i munadžata, iznosi razloge izostanka uspjeha.